

[Poul Møller.]

fremhæve, at straffens formål er og må være et andet, nemlig, som professor Goos skrev det i sin tid i sin strafferet, at „fyldest-gøre samfundets krav på retshåndhævelse“. Straffen er til for samfundets skyld og ikke for forbryderens skyld. At man samtidig forsøger gennem strafafsoningen at oplære, uddanne eller tilpasse forbryderen til et samfundsmæssigt liv, er afgørende, men det er ikke straffelovens formål, ikke det egentlige formål med vort strafs-system. Straffen må derfor virke tilstrækkelig afskrækkende til at holde svage sjæle fra forbrydelsens vej, og vi er mange, der alvorligt frygter for, at vi i de seneste år i den grad har stillet hele vort strafs-system i resocialiseringens tjeneste, at dets afskrækkende, generalpræventive virkning er ved at blive problematisk. Jeg tror ikke, vi har råd til at gøre vore straffeanstalter til helbredelsesanstalter for karaktersvage i for vid en udstrækning.

Sætningen „Al strafs formål er resocialisering“ er derfor i bedste fald en floskel, måske en programsætning for den højtærede justitsminister, men absolut ikke i overensstemmelse med den lovgivning, som det er hans pligt at administrere. På retsplejens område ligger denne sætning i lige forlængelse af den højtærede kirkeministers udtalelser om autoritet, og jeg advarer den høje regering imod at eksperimentere for meget på disse områder.

Når den højtærede justitsminister dernæst forsikrer, at benådningerne finder sted efter en nøje individuel undersøgelse og indstilling fra ankenævn og fængselsvæsen, tvivler jeg ingenlunde herom. Men efter manges opfattelse er denne undersøgelse ikke af en sådan art, at man kan hævde, at der ikke foreligger en generel benådningspraksis. Efter alt det oplyste går disse indstillinger kun ud på at undersøge, om der er graverende forhold, som absolut må tale imod en benådning, medens benådning — efter dennes begreb — kun skal ydes som en nådesakt, hvor der foreligger ganske særlige omstændigheder, der taler for. Ellers må man anvende lovens hjemmel til prøve-løsladelse.

I erklæringen siger justitsministeren videre, at afgørende for den fremtidige benådningspraksis vil det være,

„at der ikke er grund til at befrygte, at nogen borgers sikkerhed og tryghed trues ved løsladelsen“.

Enhver må dog medgive mig, at heri ligger der kun meget lidt garanti. Jeg erkender, at man ikke kan få nogen garanti, men hvorfor har man så sat disse ord på styler, „ikke grund til at befrygte“, der ser ud, som om de gav en mening, gav en garanti? Det vil jo kun være i ganske overordentlig få tilfælde, at man ligefrem har direkte grund til at befrygte noget som helst, og ordentlig opførsel i en straffeanstalt giver efter mit skøn ikke meget kendskab til det, der kan ske, når den pågældende løslades.

Jeg kan ikke sige andet, end at den højtærede justitsminister har haft en uheldig hånd med denne redegørelse af 28. december og både ved løsladelsen og redegørelsen har lagt alvorlige hindringer i vejen for den fremadskridende resocialisering af landsvigerne, simpelthen fordi man nu er kommet så langt ud i den gennemførte benådningspraksis, at retsbevidstheden har reageret og gjort det så voldsomt, at det desværre er gået ud over mange med mindre forseelser.

Der er i og for sig intet mærkværdigt i denne reaktion; den er ikke et udslag af hævnfølelse, men en tilkendegivelse af, at besættelsens sår er ulægt, og at man derfor ikke fra samfundets side er rede til at opsuge folk, der har gjort sig skyldige i så uhyggelige forbrydelser, som de nu løsladte har, og som vi fik kendskab til i dag ved den højtærede justitsministers redegørelse. De mennesker, som det drejer sig om, er uhyggelige forbrydere. Det var uhyggelige former for angiveri, der her fandt sted, og som fik uhyggelige følger, og vi er — det fremgår af den sidste tids begivenheder — ikke kommet dertil, at samfundet er i stand til at opsuge disse forbrydere. Deres forbrydelser blev jo begået ikke blot mod enkeltpersoner, men mod samfundet som helhed.

Det er ikke justitsministeren alene, som bærer ansvaret for den udvikling, der er foregået. Administrativt må han dele det med sine forgængere, og vi er alle mere eller mindre medansvarlige; men ministeren bærer et tungt ansvar for selve redegørelsen, og fordi de fire sidst benådede blev benådet